

Burgers zijn mondiger en bloggen en twitteren erop los. Hamvraag: leidt dat in 2011 tot fundamentele veranderingen, of tot een nieuwe Facebookgroep?

Martin Heylen beantwoordt de eindejaarsvragen in 'Humo':
"Wat vindt u de belangrijkste trend van het voorbije jaar?"

MARION VAN SAN vindt Marc Hooghe studie 'uiterst discutabel'

Wat weten ze in België over criminaliteit van allochtonen?

De studie van Marc Hooghe en zijn collega's heeft de laatste dagen veel aandacht gegeneerd in de Belgische media. Met deze studie *Unemployment, Inequality, Poverty and Crime* pretendeert de onderzoeker op 6 december in *De Standaard* een 'antwoord' te bieden op het onderzoek *Criminaliteit en criminalisering. Allochtone jongeren in België* dat ik samen met Arjen Leerkes heb gedaan. Merkwaaardige opmerking, omdat de studie van Hooghe nauwelijks ingaat op de betrokkenheid van allochtonen bij de criminaliteit, zoals de titel al laat vermoeden. De conclusies die Hooghe prominent naar voren brengt in diverse media lijken dan ook eerder ingegeven door ideologische overwegingen dan door empirisch bewijs.

Het probleem is dat België weinig bruikbare gegevens heeft om goed onderzoek te doen naar criminaliteit van allochtonen. Zo zijn er nog steeds alleen maar gegevens beschikbaar over de nationaliteit van verschillende groepen. In Nederland daarentegen, waar ik al meer dan vijftien jaar onderzoek doe, hebben wij goed zicht op de betrokkenheid van verschillende etnische groepen bij de criminaliteit en kunnen wij zelfs een onderscheid maken tussen eerste en tweede generatie migranten, wat bij bepaalde groepen van groot belang is. Zo weten we bijvoorbeeld dat criminaliteit onder de Marokkaanse groep vooral een probleem is van de tweede generatie en het vooral gaat om jongens in de leeftijdscategorie van grofweg 15 tot 23 jaar. Na de leeftijd van 23 jaar neemt de criminaliteit onder deze groep spectaculair af, wat onder meer te maken heeft met het feit dat er op dat moment gezinsvorming plaatsvindt.

Verkeerde gegevens

Een ander probleem met de analyses van Hooghe is dat zij uitsluitend gebaseerd zijn op geaggregeerde gemeentelijke gegevens, en niet op gegevens op individueel niveau, zoals die door Nederlandse onderzoekers wel worden gedaan. Simpel gesteld, weten wij op basis van onze analyses wie in stad A als verdachte staat geregistreerd, Hooghe en zijn collega's weten enkel dat er in stad A x aantal delicten gepleegd is,

maar wie daarvoor verantwoordelijk zijn, daar kunnen ze alleen maar naar gissen. Een ander punt is dat de auteurs in hun onderzoek zelf aangeven dat de door hen gehanteerde methodiek niet geschikt is om uitspraken te doen op individueel niveau. Vervolgens, en dat is merkwaardig, doen zij dat wel degelijk: een werkloze is vaker crimineel dan een niet-werkloze. En criminaliteit heeft volgens Hooghe niet zozeer te maken met het allochtoon-zijn, maar wel met het werkloos-zijn.

Een ander merkwaardig feit in hun analyse is dat het aandeel jongeren in de verschillende gemeenten waar zij

De conclusies die Hooghe trekt lijken eerder ingegeven door ideologische overwegingen dan door empirisch bewijs

onderzoek hebben gedaan geen invloed lijkt te hebben op de criminaliteit. Hun redenering vangt zo dat betekenen dat leeftijd er niet toe doet bij het verklaren van criminaliteit. Maar is dat zo? Nee natuurlijk niet. Want sinds jaar en dag is bekend en onomstreden dat leeftijd een belangrijke criminogene factor is.

In dezelfde tabel staat dat het aandeel niet-Belgen slechts een zeer beperkt effect heeft op de criminaliteit binnen de onderzochte gemeenten. Maar is daarmee gezegd dat nationaliteit er niet toe doet bij het verklaren van criminaliteit? Wederom is dit niet het geval.

Om uitspraken te doen zoals Hooghe en zijn collega's dat doen, zijn gegevens op individueel niveau absoluut noodzakelijk. En daar beschikken de auteurs niet over, dus is het niet overdreven te stellen dat hun conclusies uiterst discutabel zijn.

In Nederland kwamen we in het verleden ook tot dergelijke conclusies omdat we toen ook alleen maar konden beschikken over geaggregeerde gegevens. Nu we over gegevens beschikken op individueel niveau weten we wel beter. Ondertussen zijn er boekenkasten vol geschreven waarin onderzoekers steeds weer tot dezelfde conclusie komen.

Zo weten we dat van verschillende allochtone herkomstgroepen, zowel de minderjarige als de volwassenen, een grotere kans hebben om verdacht te worden van een misdrijf dan autochtonen. Als we een aantal sociaal-economische achtergrondkenmerken (zoals inkomen van de ouders, het al dan niet hebben van werk, schoolprestaties enzovoort) toevoegen dan wordt de samenhang tussen etnische achtergrond en de kans op het verdacht zijn van een misdrijf kleiner. De kans om verdacht te worden is echter nog steeds aanzienlijk groter voor de vier grote 'klassieke' niet-westerse allochtone herkomstgroepen (Antillianen, Surinamers, Marokkanen en Turken). Daarbij valt vooral de hoge criminaliteit op van de tweede generatie Marokkaanse jongens en de eerste generatie Antillianen (zie publicaties van het Sociaal Cultureel Planbureau, Jaarrapporten Integratie, 2007, 2008, 2009; de publicaties van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum enzovoort). Ook wij komen al sinds jaar en dag in de verschillende onderzoeken die wij doen aan de Erasmus Universiteit tot de zelfde conclusie.

Werkloosheid

Een ander aspect dat vragen oproept in de studie van Hooghe is de door hem veronderstelde verbanden die hij wederom op basis van zijn studie niet kan bewijzen. Zo beweert hij met veel aplomb dat hoe meer werklozen er in een gemeente zijn hoe meer criminaliteit er in die gemeente is. Maar wat hier oorzaak en gevolg zijn kan hij op basis van zijn analyse niet aangeven omdat ook hiervoor gegevens op individueel niveau noodzakelijk zijn. Om er achter te komen of werkloosheid criminaliteit veroorzaakt zou je een cohorte jongeren moeten kunnen volgen door de tijd om na te gaan of hun werkloosheid al dan niet tot crimineel gedrag heeft geleid.

Zo lang je dat niet gedaan hebt kan je hierover geen enkele uitspraak doen. De relatie tussen werkloosheid en criminaliteit is inderdaad altijd problematisch geweest omdat lastig uit te zoeken valt wat precies wat heeft veroorzaakt. Divers onderzoek toont echter wel aan dat jongeren, voordat ze überhaupt aan een actieve loopbaan beginnen, in contact zijn gekomen met de politie (want de meesten beginnen op heel jonge leeftijd hun eerste passen op het criminele pad te zetten). En de vraag is of zij daarna nog gemakkelijk aan een baan kunnen komen. In die zin is het net zo goed denkbaar dat criminaliteit werkloosheid veroorzaakt en niet andersom of dat er een gemeenschappelijk kenmerk is dat van invloed is op beide.

Samengevat is de basiskritiek op het werk van Hooghe en zijn collega's dat zij op basis van een veel te grove analyse tot vergaande uitspraken komen die, zij het toeval of niet, hen blijkbaar welgevallig zijn. Dit versterkt het vermoeden dat hun conclusies, zoals zij die in de media hebben geventileerd, eerder ingegeven zijn door ideologische overwegingen dan door empirisch bewijs. Het blijft jammer dat tien jaar na het verschijnen van de studie van Arjen Leerkes en mij het debat in België, zelfs onder wetenschappers, nog steeds niet gevoerd wordt op basis van feiten maar op basis van ideologie. Daarmee is het failliet van het debat in België nog maar eens onderstreept.

● Marion van San is hoogleraar Jeugd en Educatie aan de Universiteit Utrecht en hoofdonderzoeker aan het RISBO (Erasmus Universiteit Rotterdam).

● Marion van San stelde begin de jaren 2000 vast dat de criminaliteit onder sommige groepen allochtone jongeren hoger lag dan bij anderen. Politicoloog Marc Hooghe kwam in een nieuwe studie tot een andere conclusie: niet het aantal allochtonen bepaalt de criminaliteit in een gemeente, maar de werkloosheid (DM 7/12). Volgens Van San steunt Hooghe onderzoek op drijfzand.

LUDO VAN CAMPENHOUT over uitspraken Frits Bolkestein Elke dag Jom Kipoer in Antwerpen

Er is maar één antwoord op de oproep van VVD-kopstuk Frits Bolkestein: 'Orthodoxe Joden, blijf hier.' Want deze karakteristieke en boeiende gemeenschap behoort niet alleen tot het collectieve geheugen, maar zeker ook tot de collectieve toekomst van Antwerpen.

Al valt niet te ontkennen dat het antisemitisme in onze stad, ons land en Europa toeneemt. Zo moest op 20 november een belaagde Joodse leraar in Molenbeek ontzet worden door de politie. Of werden op 8 november in Antwerpen Joodse medeburgers aan een supermarkt bekogeld met stenen. Op 25 september werd een rabbijn aangevallen in Antwerpen. En op 4 september kregen Joodse kinderen te horen dat "Hitler hen had moeten vermoorden". Op 14 april vernielde een brandbom de deur van de synagoge in Anderlecht.

Het is maar een kleine greep uit de volledige lijst van de

toenemende agressie, te vinden op ww.antisemitisme.be. Ook het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding noteert de laatste jaren een verdriedubbeling van het antisemitisme. Als parlementslid heb ik daar regelmatig aandacht voor gevraagd.

Deze gewelddaden worden te dikwijls geminimaliseerd. Nochtans is er maar één antwoord mogelijk: het krachtig veroordelen van elke vorm van antisemitisme. De politie en het gerecht moeten daarbij streng optreden.

Conflict in Palestina

Want het kan niet dat één gemeenschap de risee wordt van een andere gemeenschap in onze multiculturele stad.

Een aantal opiniemakers roept daarbij 'verzachtende omstandigheden' in en verwijst naar het conflict in Palestina. Wel, dat het geweld van ginds naar hier geïmporteerd wordt, is wel het laatste

dat we mogen accepteren.

Ik heb ook geen pasklare oplossing voor het Midden-Oosters conflict. Maar ik weet wel dat het niet in onze straten moet uitgevochten worden. Zo'n oplossing vraagt in de eerste plaats een grote verzoening, een Grote Verzoendag of Jom Kipoer in de Joodse kalender. Wat mij betreft moet het in Antwerpen elke dag Jom Kipoer zijn.

In de strijd tegen het antisemitisme valt één feit niet te ontkennen en dat is dat de meeste daders jonge moslims zijn. Je kan er in Antwerpen en ons land moeilijk omheen, maar de laatste jaren is er toch een opvallende radicalisering in de islamgemeenschap.

Van mij mag iedereen thuis of op straat dragen wat hij of zij wil. Maar dat geldt dan ook voor de Joodse gemeenschap. De moslims kunnen niet alleen voor zichzelf het recht opeisen voor een hoofddoek.

Enkele jaren geleden beslisten we als stadsbestuur om

uiterlijke tekenen van welke overtuiging dan ook te verbieden voor het stadspersoneel dat in contact komt met onze klanten, enkel en alleen om de neutraliteit van de overheid te garanderen.

Collectieve waarden

Want ik hecht nogal wat belang aan een aantal gemeenschappelijke waarden die onze voorouders met veel strijd verwierven, zoals de vrijheid van godsdienst, de gelijkheid van man en vrouw en de scheiding tussen kerk en staat.

Voor al wie deze collectieve waarden onderschrijft, is er een toekomst in onze stad. In het begin zei ik al dat de orthodoxe Joden zo'n toekomst hebben, maar wat mij betreft dus ook de moslims die hun hart openstellen voor andere gemeenschappen en onze gemeenschappelijke waarden.

De bal ligt nu in het kamp van de leiders van de moslim-

● Ludo Van Campenhout is schepen van de stad Antwerpen.

● Volgens VVD-kopstuk en oud-eurocommissaris Frits Bolkestein kunnen orthodoxe Joden beter verhuizen omdat het antisemitisme - vooral bij moslimjongeren - blijft groeien. Ludo Van Campenhout reageert.

Euthanasie

Voor de zoveelste maal werd het herhaald: een aantal verzorgingsinstellingen zou "de euthanasiewet niet toepassen". Meer bepaald stelt Zorgnet zich "boven de democratisch gelegiteerde wetgeving". Ook voor de zoveelste maal: die bewering is niet correct. De euthanasiewet verplicht ziekenhuizen en andere verzorgingsinstellingen niet om euthanasie in hun "zorgpakket" op te nemen.

De parlementaire documenten zijn hierover klaar, duidelijk en ondubbelzinnig. Ik verwijs onder meer naar het verslag van de Kamercommissie voor justitie (p. 178): "De voorzitter (volksvertegenwoordiger Fred Erdman) besluit dat in de juiste interpretatie van het voorliggende ontwerp instellingen het recht hebben om de toepassing van euthanasie te verbieden binnen de muren van de instelling. Geen lid verzet zich tegen deze interpretatie van de voorzitter (DOC 50 1488/009, zittingsperiode 2001-2002)." In het verslag van de plenaire zitting van donderdag 16 mei wordt dat herhaald.

Ook als instellingen de toepassing van euthanasie binnen hun muren niet toelaten, respecteren ze dus ten volle de wet, die hun deze vrijheid waarborgt.

De wet creëert immers geen subjectief, laat staan fundamenteel recht op euthanasie, maar beperkt zich tot de niet-straftbaarstelling van artsen die euthanasie in de wettelijke voorwaarden uitvoeren. De wetgever heeft geoordeeld, mijns inziens terecht, dat een correcte medische begeleiding bij het levenseinde niet noodzakelijk de mogelijkheid tot euthanasie insluit.

Hoe dan ook dienen verzorgingsinstellingen volgens mij wel af te rekenen met een bestaande dubbelzinnigheid die moeilijk te ontkennen valt. Wat bijna onvermijdelijk tot problemen moet leiden is de verklaring van "principiële openheid" voor de toepassing van euthanasie, gekoppeld aan formaliteiten die de uiteindelijke beslissing door een derde instantie (voorbeeld: ethische commissie) laten nemen. Een 'ja, misschien'-houding die uiteindelijk in een 'neen' uitmondt, zal door sommige patiënten niet aanvaard worden, en dat is begrijpelijk wanneer de vereiste duidelijkheid ontbreekt en het daardoor voor een patiënt te laat is om nog in waardige omstandigheden een beroep te kunnen doen op een arts buiten de instelling. Om de patiënt toe te laten tijdig een oordeelkundige keuze te maken, en dat is zijn recht, zijn duidelijkheid en transparantie nodig, zowel wat betreft de 'verkrijgbaarheid' van euthanasie in de instelling, als omtrent de andere beslissingen bij het levenseinde.

Onder die voorwaarde is het een zeer goede zaak dat binnen het kader van de wet instellingen met een verschillend model van begeleiding bij het levenseinde naast elkaar bestaan. Nog afgezien van het maatschappelijk belang van de grondwettelijk gewaarborgde vrijheid om gestalte te geven aan een levensbeschouwing, kan niet genoeg worden opgelet voor een te grote vanzelfsprekendheid van euthanasie en zelfgekozen dood, al dan niet onder druk van toenemende financiële krapte.

Fernand Keuleneer, advocaat, plaatsvervangend lid van de Federale Controle- en Evaluatiecommissie Euthanasie

RECHTZETTING

Naar aanleiding van het artikel 'Orthodoxe Joden moeten emigreren' in de krant van 7/12, wenst dhr. Michael Freilich, hoofdredacteur van *Joods Actueel*, te benadrukken dat hij het wel eens is met de stelling van Bolkestein dat orthodoxe Joden steeds meer het slachtoffer zijn van geweld door migrantenjongeren, maar dat hij geenszins de stelling onderschrijft dat orthodoxe Joden moeten emigreren. "Hij gaat uiteraard veel te ver met zijn uitspraak", aldus dhr. Freilich.